

הנדון:

האם עצר רבין את חוסייני כדי לחבל במאמצי פרס?

שמן למדורה

אולי חשוב יותר ההיבט הפלסטיני הפנימי. קשה מאוד דרכו של איש-ציבור במישור של כובש. זוהי דרך חתומים.

אם ישתף פעולה עם כוחות-שלום ישראליים, עליו להסביר זאת לציבור שלו, הסובל תחת עול הכיבוש. הציבור הזה נוטה, באופן טבעי, לראות בכל ישראלי כובש ואויב. קשה לדרוש מאנשים פשוטים בכפרים להבחין בין מתנחלי גוש-אמונים ודוברי שלום-עכשיו.

כאשר איש-ציבור פלסטיני בשטח הכבוש מקיים שיתוף-פעולה קבוע עם גורמים ישראליים-ציוניים, הוא מחשיד את עצמו כמשתף-פעולה עם השילטון. הגבול הוא דק מאוד.

לפני כמה שבועות התפתח חנא סניורה, הנחשב בעיני ישראל לים רבים כדובר אש"ף, לחתום על מיסמך סתמי יחד עם אבא אבן. במיסמך לא היה רמז לזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית ול- מדינה משלו. פגשתו באותו היום כמה פלסטינים אחרים, והם זעמו ורגזו. לדעתם עשה סניורה מעשה שלא-ייעשה, וירד מדרך- הישר.

הפלסטינים אינם חוששים מפני רצח, כפי שטוענים המושלים הישראליים. כדי להסביר את שליטת אש"ף בשטחים הכבושים. הפחד הוא מפני היתקנות מן הציבור, מפני הכוז והנידוי שבהם זוכים בוגדים בשטחים הכבושים.

הימים האחרונים הפריכו סופית את הקישוקשים על "עליות ההשפעה הירדנית בשטחים". ההשפעה הירדנית התגלתה כבדייה. הציבור בגדה וברצועה תומך, במעט פה-אחד, באש"ף, על פלגיו השונים.

מ כאן מעמדו של פייצל אל-חוסייני. ביוזר שהיכרתי בחי, איש צנוע, נעים-הליכות, מתון מטיבעו — ויחד עם זה פטריט פלסטיני בעל-הכרה.

נוסף על מעלותיו האישיות, יש לו ייחוס מישפחתי מיוחד- במינו (ובציבור הפלסטיני, עדיין יש לייחוס מישפחתי חשיבות רבה מאוד). הוא צאצא של מישפחת אל-חוסייני, אחת המישפחות החשובות ביותר בתולדות הארץ. חג' אמין אל-חוסייני, המופתי המפורסם, היה קרוב-רחוק שלו. אביו היה אליל הנוער הפלסטיני ב-1948, הגיבור האגרי עבדאלקאר אל-חוסייני, מפקד הכר חות הפלסטיניים באזור ירושלים, שגם אנהנו, הלוחמים הישר- אליים דאו, כיבדנו והערנו אותו. הוא נהרג בקרב על הקסטל, ונפילתו היתה נקודת-מפנה במלחמה.

אחרי ששילטונות-הכיבוש (בעזרתה האדיבה — ואולי המוד- מנת — של מחתרת-הטרור היהודית) חיסלו את "ועדת-ההכוננה הלאומית" עליידי גירוש חבריה, קטיעת-אבריהם ושאר אמצעי דיכוי והפחדה, נשאר חלל ריק בצמרת הציבור בגדה וברצועה. את החלל הזה מילא פייצל אל-חוסייני.

איך? קשה להסביר. אין לו מכשירי-כוח. הוא עומד בראש מיפעל שהקים, העוסק במחקרים ערכיים. עלייתו נובעת מאותו גורם טמיר ואלמוני, שקראו לו "כריזמה" או "קסם אישי" או "סמכות מוסרית".

השילטון הישראלי אינו מוכן לסבול הנהגה אותנטית בשטחים הכבושים. הוא מעוניין במשתף-פעולה, נוסח אגודת-הכפרים ז"ל. לכן — ורק לכן — נעצר אל-חוסייני.

מכיוון שהחיים הפוליטיים — כמו הטבע — אינם סובלים חלל ריק, תקום הנהגה חדשה בשטחים הכבושים. מעולם לא נשאר עם כבוש בלי הנהגה, גלוייה או סודית. קשה לי להעלות על הדעת מנהיג יותר הגון ומתון מאשר פייצל אל-חוסייני. הנסיון לחסלו הוא, בעיניי, שטות מאין במודה. עדות נוספת להידרדרות היש- לית של הכיבוש.

יש לזה גם השלכה אחרת, ישראלית ומיפלגתית. האיש העומד מאחורי "היד הקשה" והמטופשת הוא יצחק רבין. לדעתי, מעצרו של אל-חוסייני הוא בראש וראש שונה פעולת-מיולחמה נגד שימעות פרס.

בחתירתו הבלתי-לאית לגיבוש נוסחה אשר תאפשר את כיי נוסה של ועידת-שלום בינלאומית, מקיים פרס זה מכבר שורה של שיחות עם איש-ציבור פלסטיניים בגדה.

כוננתו של פרס היא לשכנע אותם שהוא רציני כשאפתו ל- כינוס הוועידה. הוא מנסה להשפיע על ראשי הציבור הפלסטיני בגדה וברצועה — ובעקפיץ על אש"ף — לאמץ לעצמם עמדות שיאפשרו לפרס לקדם את העניין.

הוא התקדם בוהירות. תחילה נפגש עם "תומכי ירדן", שהש- פעתם אפסית. אחר-כך נפגש עם קבוצה של תומכי-אש"ף מהדרג השני. אני משוכנע כי בשלב הבא היה מבקש להיפגש עם פייצל אל-חוסייני. וכצדק.

החלטתו של יצחק רבין לעצור את חוסייני ברגע זה טירפדה את מאמציו של פרס.

לשם-כך ניצל רבין את הפיגוע ליד קלקיליה — ניצול ציני, שהרי חוסייני הצהיר על התנגדותו לפעולות מסוג זה, וגם מתכוון לכך בכנות.

אין אל-חוסייני מתנגד להפגנות-המחאה הגדולות בגדה וברצור- עה — שהרי אין אף פלסטיני אחד המתנגד להן.

מעצרו של חוסייני לא ישים קץ לפעולות-המחאה. להיפך. הוא ישמר שמן על המדורה.

ככנס את כל הגופים הישראליים, הדוגלים במשאומתן בין ישר- אל ואש"ף.

במיקרה הייתי נוכח בחדר-העבודה של אחד מראשי-הציבור בגדה, כאשר שוחח עלייך עם איש שלום-עכשיו. שמעתי את הדברים כמו אוזני (לפחות את דבריו של הדובר הפלסטיני).

איש שלום-עכשיו התגדר באופן מוחלט לשיתוף-חבריי ושלי, בתירוצים שונים, כחלקם כוזבים (שאיננו "ציונים", כביכול). כמ- הלך השיחה גברה מוכותו של מארחי הפלסטיני, והוא שלח בי מבטים של תחנונים.

לחשתי לו: "תסכים לתנאים שלהם, חשוב שהם יי- בואו." וכך היה.

ברכי לאותו כינוס כמעט ונערך לי מישפט-ליניץ' עליידי אנשי אמונים-כהנא. (עד היום לא הוגש עלייך כתב-אישום). בה- גיעי לבטוף לחברון, הושיבו אותי המארחים הפלסטיניים באופן הפגנתי בשורה הראשונה. אחד הנכבדים החשובים בחברון קם ופינה לי את מקומו. ישכנו ושתקנו. נאמו אנשי שלום-עכשיו וידידיהם, אנשי המיסוד, וראשי הציבור הפלסטיני.

אנשי שלום עכשיו מחרימים, במובן, את רק"ח. רק"ח מחרימה את הרשימה המתקדמת.

פייצל אל-חוסייני: מישפחה טובה מאוד

רק"ח קשורה במיפלגה הקומוניסטית הפלסטינית. זהו גוף קטן אך מאורגן היטב, שהצליח — כדרכם של הקומוניסטים בכל מקום — להשתלט על אירגוני-ציבור רבים. התנאי של רק"ח לכל פעולה משותפת עם פלסטינים הוא החרמת הגופים שאינם מוצאים חן בעיניהם, וכראשם הרשימה המתקדמת.

יש גוף הקרוי "המרכז הבינלאומי לשלום", המחזים כל גוף שאינו מקובל על מיפלגת-העבודה, וכן הלאה.

פלסטינים זה די נמאס. ובצדק.

יצר הפלסטיני נושא בחלק אחר של האשמה למחרל הח- מור.

הוא לא שיש להקמת מיסגרת משותפת עם כוחות- השלום הישראליים.

מדוע? הסיבות הן מסוככות. קודם כל, הפלסטינים חוששים בכמה מגופי-השלום הישרא- ליים. נדמה להם שאלה פועלים למעשה בשליחות מיפלגת-הע- כודה, המממנת את פעולותיהם לשם השגת יעדים סמויים.

למשל: תקיעת טריו בין האוכלוסיה בשטחים הכבושים ובין אש"ף, משיכת המנהיגים המקומיים למלכודת של "הנהגה חלו- פית", וכן הלאה. החשדות האלה אינם בלתי-מוצדקים. לפחות בחלקם.

גרוע מזה: כמה גופים ואנשים (כולל נשים) המתיימרים לייצג את מחנה-השלום הישראלי בחו"ל אינם אלא סוכנים שכירים של מנגנון-התעמולה של ממשלת-ישראל, המשתמשים בכיסוי זה כדי לנהל פעולה מוסווית.

מבאן חיששם של אישים פלסטיניים רבים מפני הסתבכות עם הישראלים.

לפני שלושה שבועות אכלתי ארוחת-ערב לצידו של פייצל אל-חוסייני.

זה היה כמלון ערבי במיורח-ירושלים. מישלחת של חברי-פרל- מנטים ממערב-אירופה, המתעניינים בכעיייה הפלסטינית, באה לביקור-מחקר בארץ. היא ערכה סעודת-ערב חגיגית, שאליה הוד- מנו ביחד ראשי הציבור הפלסטיני בגדה המערבית וברצועת-עזה וראשי כוחות-השלום בישראל.

ראשי-המישלחת הושיב את פייצל אל-חוסייני לימינו, ואני יי- שכתו לימינו של פייצל. שוחחנו.

כמהלך השיחה השמעתי באוזניו דברים חמורים. "הנה אנהנו יושבים ביחד", אמרתי, "פלסטינים וישראלים, אנשים הדוגלים בפיתרון של שלום המבוסס על זכות שני העמים לחירות ולעצ- מאות. שוררת כאן אווירה נהדרת. כולם אוהבים את כולם. בעיני המארחים האירופים, זהו כוודאי מיפגש טיבעי לגמרי. אבל זהו מיפגש נדיר מאוד!"

מדוע הוא נדיר? מפני שגם במלאת 20 שנה לבי- בוש הישראלי בגדה וברצועה, אין אף מוסד אחד לשיתוף-פעולה קבוע בין מחנה-השלום הישראלי ו- ראשי הציבור הפלסטיני בשטחים הכבושים.

מרי פעם מתארגנת פעולה פוליטית משותפת. מתקיים אירוע משותף, מתפרסמת הצהרה משותפת. אך אין שום מיסגרת קבועה לחילופי-דיעות, לדיון מדיני רצוף, לתיאום משותף של פעולות מחאה ושלום.

זוהי עובדה די מדהימה. אך זוהי המציאות.

וזה ארוחת-ערב נמשכה כמה שעות, עם הרבה נאומים בכמה שפות, ויתרתי על הזכות לנאום, אך שוחחתי עם רבים מן המשתתפים הערביים — ראשי-עיריות מודחים, עורכי-עיתור- נים, פרופסורים של בירזית ועוד — כדי להעלות בעייה זו.

אמרתו לבעל-שיחי ששיתוף-פעולה פומבי ו- צנוע, המלווה בדיון מדיני פומבי ורצוף, היוני לשינוי דעת-הקהל בקרב שני העמים בארץ.

בלעדי מיסגרת כזאת, איך אפשר לשכנע את דעת-הקהל הי- שראלית שאכן יתכן שלום בין ישראל ובין הציבור הפלסטיני הלאומי? ובצד השני, איך אפשר לשכנע את הציבור הפלסטיני שאפשר לזכות שלום של כבוד עם ישראל, אם אין שיתוף-פעולה אף עם כוחות-השלום הישראליים?

טרם שובי לתל-אביב, כחצות, נפרדתי מפייצל אל-חוסייני. חזרתי על דבריי הקודמים בכמה מילים, והוספתי: "בגלל חוסר שיתוף-פעולה קבוע, גם כוחות-המחאה בציבור הישראלי הולכים ונחלשים. כשתהיו זקוקים להם ביותר, תיווכחו שהם חלולים ובלתי-יעילים."

לא הייתי זקוק לכוחות-נבואה כדי להגיד זאת.

שבוע נעצר פייצל אל-חוסייני ונכלא, בלי דין וכלי מיש- פט. הוא נלקח למעצר מינהלי" על-פי חוק-החירום של השילטון הקולוניאלי הבריטי. המעצר הוא לחצי שנה, וניתן לה- אריכו בלי סוף.

בישראל נשמעו כמה קולות-מחאה חלולים. נאספו חתימות לעצומה. גם אני חתמתי.

זה הכל. הנבואה-לא-נבואה שלי התאמתה במהירות-שיא.

חזור אל העובדה הבסיסית: איך זה קרה שכתום 20 שנה של כייבוש, שחומרתו גוברת משנה לשנה, אין מיסגרת קבועה של שיתוף-פעולה בין כוחות-השלום הישראליים וראשי הציבור הפ- לסטיני בשטחים הכבושים?

זוהי שאלה חשובה, כי טמונים בה סימני-שאלה נוספים הקשורים כמה שמתרחש ברגע בארץ, החל בפיגוע המחריד ליד קלקיליה וכלה בהריגת סטודנ- טים ערביים במין סיוון-ציד חדש.

מן הראוי לנתח את הסיבות בלי משוא-פנים.

לק מן האשמה רובץ על הצד הישראלי. הדבר נאמר לי לא-פעם עליידי אנשי-ציבור פלס- טיניים: "איך יכולה לקום מיסגרת כזאת, כאשר כל גוף יהודי מחריד ליד קלקיליה וכלה בהריגת סטודנ- דים אחרים?"

בקרב מה שנקרא "מחנה-השלום הישראלי" שוררת אנדרל- מוסיה של פילוג ופירוד, שינאה הדדית וקינאה הדדית. קנוניות ותככים, מניעה את הצד הערבי.

לפני שנה נערך בחברון כנס-מחאה של שלום-עכשיו, על-פי הוונת ראשי-הציבור במקום. המארחים הערביים ביקשו לשתף

מאת אורי אבנרי